

การศึกษาองค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน

A Study of School Administrators' Components of Crisis Management Skill

อินทอร ประการแก้ว¹ นวพร วรรณทอง² วาโร เฟ็งสวัสดิ์³
Intuon Prakankaew, Nawaphorn Wannathong, Waro Phengsawat

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน โดยมีรูปแบบการวิจัยคือการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัย จำนวน 10 แหล่ง แล้วนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบ และประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน กระบวนการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์องค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนโดยศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง และขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสารและแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ 3) ทักษะการแก้ปัญหา และ 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล โดยองค์ประกอบทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords) : ทักษะการจัดการภาวะวิกฤติ; ทักษะการสื่อสาร; การประเมินความต้องการจำเป็น

Abstract

The objective of this study was to identify the components of crisis management skills of school administrators. The research format is to study 10 sources of documents and research, then synthesize the components, and evaluate the appropriateness of their components. The process of the study was divided into two steps. Step 1 was the identification of crisis management skill competencies: reviewing concepts, theories, and prior studies from 10 sources. Step 2 was the evaluation of the appropriateness of the components by five experts. The tools used included a synthesis form and a 5-level rating scale

Received: 2024-08-25 Revised: 2024-08-30 Accepted: 2024-09-02

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Student Master of Education Program, Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: intuon.pr66@snru.ac.th

² อาจารย์ที่ปรึกษาสาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Advisor Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: nawaphorn.w@snru.ac.th

³ อาจารย์ที่ปรึกษาสาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร Advisor Department of Education Administration and Development, Sakon Nakhon Rajabhat University. E-mail: waro.p@snru.ac.th

questionnaire. Statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean and standard deviation. The findings showed that the crisis management skills of the school administrators consisted of four components, namely 1) communication skills, 2) analytical thinking and creative thinking skills, 3) problem-solving skills and 4) technology and digital skills. All components showed the appropriateness at the highest level.

Keywords: crisis management skills; communication skills; needs assessment

บทนำ (Introduction)

ในโลกยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รอบหลายปีที่ผ่านมาในสถานการณ์วิกฤติ ไม่ว่าจะเป็นวิกฤติการณ์ระดับเล็กหรือระดับใหญ่ การแก้ปัญหาวิกฤติให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดีนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ภาวะวิกฤติคือการที่องค์กรประสบเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดมาก่อน เป็นปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขโดยด่วน เพราะเป็นอันตรายต่อองค์กร พนักงาน และผู้มีผลประโยชน์กับองค์กร เช่น เรื่องของการเสียภาพลักษณ์ การดำเนินงานหยุดชะงักเพราะปัจจัยบางอย่าง เช่นปัญหาด้านการเงิน หรือวิกฤติที่กระทบต่อพนักงานและองค์กร (อภิสิทธิ์ ฉัตรทนานนท์, 2552: 8) ภาวะวิกฤติแบ่งย่อยออกได้ 3 แบบตามระดับ ได้แก่ กลุ่มวิกฤติที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรค่อนข้างน้อย กลุ่มวิกฤติที่เป็นเหตุบังเอิญ และกลุ่มวิกฤติที่สามารถป้องกันได้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะผู้นำในสถานการณ์ไม่ปกติ นั่นคือ ทักษะการบริหารภาวะวิกฤติทักษะเป็นกระบวนการรับมือกับผลกระทบของเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิด อันก่อให้เกิดภัยคุกคามต่อองค์กรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านต่าง ๆ ผู้นำต้องมีแนวคิดในการรับมือกับภาวะวิกฤติ มีความสามารถในการประเมินสถานการณ์หลาย ๆ แบบ โดยเฉพาะสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด ขณะเดียวกัน ก็สามารถหาทางออกได้หลาย ๆ ทาง เพื่อลดความสูญเสียและพลิกวิกฤติเป็นโอกาสให้ได้มากที่สุด ผู้นำจึงเปรียบเสมือนหัวเรือสำคัญในการกำหนดทิศทางการตัดสินใจต่าง ๆ (วิณณิตา บุญกอง, 2563: 7)

จากการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า องค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารที่สำคัญในงานวิจัยในต่างประเทศ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสาร (Driscoll, 2018: 121-128; Adecco, 2020: 2-8; Hazaa, 2020: 152-154) 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (Adecco, 2020: 2-8) และ 3) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (Hazaa, 2020: 152-154) ทั้งนี้ การศึกษาในงานวิจัยในประเทศ พบว่ามี 4 องค์ประกอบสำคัญ คือ 1) ทักษะการสื่อสาร (ธวัชชัย บัววัฒน์, 2564: 1-3; ยุทธพงษ์ จักรคม และวิยุทธ์ จำรัสพันธุ์, 2565: 1-19; วิทยา ศิริกุลไพศาล และธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย, 2565: 300-310) 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (พีรียา นิवासานนท์ และจิรศักดิ์ สุรงค์พิพรธน์, 2563: 141-150; โชษิตา ศิริมัน, 2564: 407-416; ธวัชชัย บัววัฒน์, 2564: 1-3) 3) ทักษะการแก้ปัญหา (บุญเกียรติ วิสุทธิภาค และสุนันทา เสี่ยงไทย, 2562: 1-9; พีรียา นิवासานนท์ และจิรศักดิ์ สุรงค์พิพรธน์, 2563: 141-150; อัญชิษฐา ประสันใจ, 2565: 6-10) 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (พีรียา นิवासานนท์ และจิรศักดิ์ สุรงค์พิพรธน์, 2063: 141-150; โชษิตา ศิริมัน, 2564: 407-416; วิทยา ศิริกุลไพศาล และธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย, 2565: 300-310) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า องค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนนั้นมีความหลากหลาย และแตกต่างกันไปตามบริบทของพื้นที่

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบของทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถพัฒนาทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน และใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาของตนเองได้ และนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยในครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัย เพื่อศึกษาองค์ประกอบของทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน โดยขั้นตอนการวิจัยมี ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน โดยสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 แหล่ง และประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ และประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบที่สังเคราะห์ได้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ 3) ทักษะการแก้ปัญหา และ 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล

1.2 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง โดยแบ่งเป็นผู้ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ จำนวน 5 คน และผู้ประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบที่สังเคราะห์ได้ จำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

1) อาจารย์ผู้สอนในระดับมหาวิทยาลัย มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ วุฒิการศึกษาปริญญาเอกทางด้านบริหารการศึกษา ประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

2) ผู้บริหารโรงเรียน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ วุฒิการศึกษาปริญญาโท ด้านบริหารการศึกษา ประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

3) ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ วุฒิการศึกษาปริญญาโท ด้านการศึกษาประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในพื้นที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

มกราคม 2567-มิถุนายน 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นที่ 1 แบบสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนตรวจสอบความเหมาะสมโดยคณะกรรมการวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน โดยขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์องค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนโดยศึกษาเอกสารแนวความคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 แหล่ง และขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเคราะห์เอกสารและแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยของร้อยละ โดยเลือกองค์ประกอบที่มีความถี่ที่ 4 หรือร้อยละ 40 ขึ้นไป (Sholihah et al., 2020: 1267-1279)

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าเฉลี่ยไปแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์การประเมิน โดยเลือกองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมมาก หรือมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป เพื่อให้ได้องค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 21)

ผลการวิจัย (Research Results)

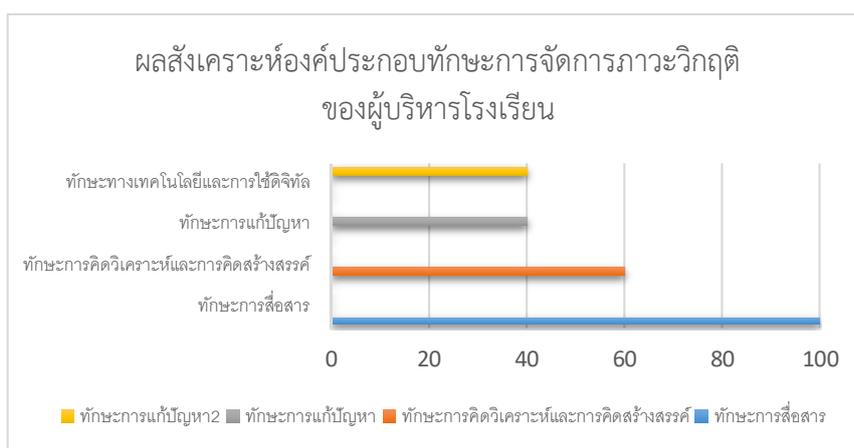
ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการและนักวิจัย ได้องค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ มีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 1 แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน

แหล่งข้อมูล	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
แหล่งข้อมูล	บุญเกียรติ วิสุทธิภาค และ สุนันทา เสี่ยงไทย (2562)	พริยา นิกุลพานิช และ จิรศักดิ์ สว่างพิพพรรณ (2563)	โชติดา ศิริมัน (2564)	อวิชัย บัววัฒน์ (2564)	ยุทธพงษ์ จักรคม และ วิญญู จารัสพันธุ์ (2565)	วิทยา ศรีกุลไพศาล และ ธิรศักดิ์อุปไมยอิชัย (2565)	อัญชิสฐา ประสันใจ (2565)	Meg Driscoll (2018)	Adecco (2020)	Yahya Mares H. Hazaa (2020)	ความถี่	ร้อยละ	องค์ประกอบที่คัดสรร
ทักษะการจัดการภาวะวิกฤติ ของผู้บริหารโรงเรียน													
1. ทักษะการสื่อสาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	10	100	✓
2. ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิด สร้างสรรค์		✓	✓	✓		✓	✓		✓		6	60	✓
3. ทักษะการแก้ปัญหา	✓	✓					✓		✓		4	40	✓

แหล่งข้อมูล	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
แหล่งข้อมูล	บุญเกียรติ วิสิทธิ์ภาค และ สนั่นทศ เสี่ยงไทย (2562)	พิริยา นิเวศานนท์ และ จิรศักดิ์ สุรงค์พิพรรณ (2563)	ไพชิตา ศิริมัน. (2564)	ธวัชชัย บัววัฒน์ (2564)	ยุทธพงษ์ จักรคม และ วิญญ์ จ าริสพันธุ์ (2565)	วิทยา ศรีกุลไพศาล และ ชีรศักดิ์อุปไมยอริชัย (2565)	อัญชิษฐา ประสงค์ใจ (2565)	Meg Driscoll (2018)	Adecco (2020)	Yahya Mares H. Hazaa (2020)	ความถี่	ร้อยละ	องค์ประกอบที่ตัดสรร
ทักษะการจัดการภาวะวิกฤติ ของผู้บริหารโรงเรียน													
4. ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ ดิจิทัล		√	√			√				√	4	40	√
5. ทักษะการสร้างความร่วมมือ							√	√	√		3	30	
6. ทักษะการบริหารจัดการองค์การ			√			√				√	3	30	
7. ความฉลาดทางอารมณ์	√			√	√						3	30	
8. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์		√	√								2	20	
9. ทักษะการตัดสินใจ				√					√		2	20	
10. การจัดกลุ่มในภาวะวิกฤติ							√	√			2	20	
11. ทักษะความเป็นผู้นำ	√									√	2	20	
12. ทักษะการบริหารงานบุคคล				√				√			2	20	
13. กำหนดแนวทาง					√						1	20	
14. ทักษะการวางแผนอย่างครอบคลุม								√			1	10	
15. การเตรียมความพร้อมในภาวะ วิกฤติ	√										1	10	
16. การสร้างระบบการทำงานที่มี ประสิทธิภาพ					√						1	10	
17. การมอบอำนาจ					√						1	10	
18. สร้างเครือข่าย								√			1	10	
19. การประสานงาน								√			1	10	
20. คิดถึงส่วนรวมเป็นหลัก					√						1	10	
21. เรียนรู้สิ่งที่เกิดขึ้น					√						1	10	
22. การตระหนักรู้ในสถานการณ์				√							2	20	
23. การบริหารจัดการความ เปลี่ยนแปลง					√						1	10	
24. การรักษาสมดุลทางธุรกิจ								√			1	10	
25. การให้คำปรึกษา								√			1	10	
26. ชื่นชมผลงานของผู้อื่น								√			1	10	
27. การสร้างแรงบันดาลใจ					√						1	10	
28. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง								√			1	10	
29. ทักษะการวางแผนเชิงกลยุทธ์									√		1	10	
30. หลักธรรมาภิบาล									√		1	10	
31. บทบาทของหน่วยงานวิชาชีพ									√		1	10	
รวม	5	5	5	6	9	4	5	11	5	7			

จากตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ความถี่ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป หรือร้อยละ 40 เพื่อคัดสรรองค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน สรุปได้ว่า องค์ประกอบของทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสาร มีความถี่เท่ากับ 10 คิดเป็นร้อยละ 100 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ มีความถี่เท่ากับ 6 คิดเป็นร้อยละ 60 3) ทักษะการแก้ปัญหา มีความถี่เท่ากับ 4 คิดเป็นร้อยละ 40 และ 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล มีความถี่เท่ากับ 4 คิดเป็นร้อยละ 40 ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

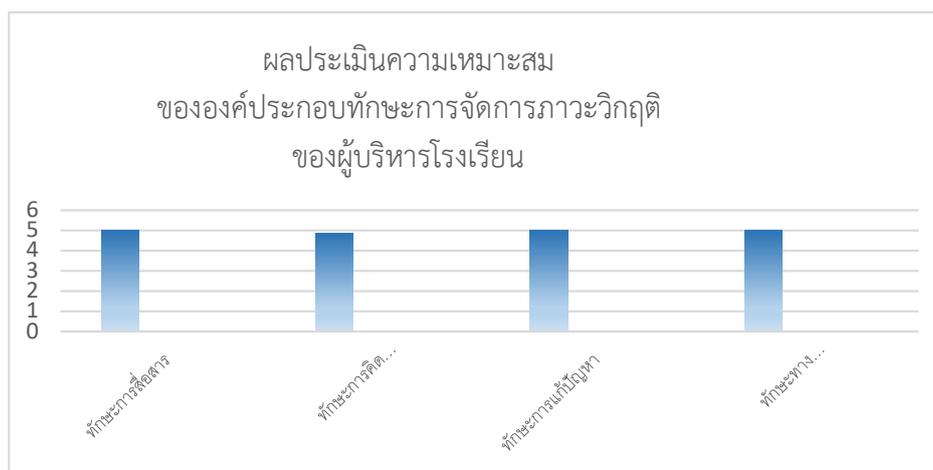
แผนภูมิที่ 1 ผลสังเคราะห์องค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน

ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน เรียงจากลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด

องค์ประกอบ	การตรวจสอบวัดระดับความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ (N=5)		
	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
ทักษะการสื่อสาร	5.00	0.00	มากที่สุด
ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์	4.80	0.44	มากที่สุด
ทักษะการแก้ปัญหา	5.00	0.00	มากที่สุด
ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.95	0.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คนพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบพบว่าทั้ง 4 องค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ทักษะการสื่อสาร มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ มีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.44) ทักษะการแก้ปัญหา มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) แสดงในแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 ผลประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาขององค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนพบว่าประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ 3) ทักษะการแก้ปัญหา และ 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสารและผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินองค์ประกอบที่สังเคราะห์ได้มีความเหมาะสม ทั้งนี้ เพราะทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนมีความสำคัญที่ช่วยแก้ปัญหาในโรงเรียนและทำให้การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ประสบความสำเร็จทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารโรงเรียน เป็นอย่างดี ซึ่งแสดงว่าทั้ง 4 องค์ประกอบเป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้และพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับ วัฒนิตา บุญกอง (2563: 7) กล่าวว่า ทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนหมายถึง ทักษะการแก้ปัญหา และหาทางออกเพื่อนำพาองค์กรและธุรกิจให้ผ่านวิกฤติไปด้วยดี มีแนวคิดในการรับมือกับภาวะวิกฤติ ทักษะการประเมิน สถานการณ์หลาย ๆ แบบ โดยเฉพาะสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด ทักษะการหาทางออกได้หลาย ๆ ทาง เพื่อลดความสูญเสีย และพลิกวิกฤติเป็นโอกาส นอกจากนี้ วิทยา ศิริกุลไพศาล และธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย (2565: 300-310) กล่าวว่า การจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนหมายถึง ทักษะด้านเทคโนโลยี มีทักษะการสื่อสารชัดเจน คิดวิเคราะห์ เพื่อบริหารองค์กร และบริหารงานบุคคลรวมถึงกำหนดทิศทางองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย (Research Knowledge)

1. ทำให้ได้องค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ทักษะการสื่อสาร 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ 3) ทักษะการแก้ปัญหา และ 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล
2. ทำให้ทราบถึงความเหมาะสมขององค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
จากการศึกษาทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อจะได้นำองค์ประกอบทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนไปใช้ในการพัฒนาทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป
2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป
ควรวิจัยเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นของทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนต่อไป และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการภาวะวิกฤติของผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- โชษิตา ศิริมัน. (2564). ทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในภาวะวิกฤตโควิด-19 ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา. 27 มีนาคม 2564. 407-416. วิทยาลัยนครราชสีมา: NMCCON.
- ธวัชชัย บัววัฒน์. (2564). 7 ทักษะจำเป็นของผู้นำในยามวิกฤติ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://beginrabbit.com>. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2567.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเกียรติ วิสิทธิ์ภาค และสุนันทา เสี่ยงไทย. (2562). สมรรถนะความเป็นผู้นำในภาวะวิกฤติภาคการจัดการสิ่งแวดล้อมความสะอาดในประเทศไทย. วารสารภาคการจัดการสิ่งแวดล้อมความสะอาด. 37(2): 1-9.
- พริยา นิवासานนท์ และจิรศักดิ์ สุรงค์พิพรรณ. (2563/12/02). ทักษะการบริหารสถานศึกษาในภาวะวิกฤติของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอ่างทอง. วารสารนวัตกรรมจัดการศึกษาและการวิจัย. 4(2): 141-150.
- ยุทธพงษ์ จักรคม และวิยุทธ์ จำรัสพันธุ์. (2565/08/27). บทบาทภาวะผู้นำในการจัดการภาวะวิกฤติในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย. วารสารการเมืองและการปกครอง. 13(2): 1-19.
- วิทยา ศิริกุลไพศาล และธีรศักดิ์อุปไมยอิชัย. (2565/11/12). ความต้องการจำเป็นด้านทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์โควิดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2. วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร. 7(2): 300-310.
- วันฉนิตา บุญกอง. (2563). ภาวะผู้นำในภาวะวิกฤติ และการจัดการปัญหาในมุมมองของเยาวชนช่วงระยะเวลาเผชิญภัยพิบัติโควิด-19. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- อัญชิษฐา ประสันใจ. (2565). ทักษะการบริหารในภาวะวิกฤติของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- อภิสิทธิ์ ฉัตรทนานนท์. (2552/04/15). กลยุทธ์การบริหารภาวะวิกฤติสำหรับผู้นำองค์กร. **วารสารบริหารธุรกิจ**. 32(122): 8-18.
- Adecco. (2020, March 25). **Leadership**. [ออนไลน์].แหล่งที่มา:<https://adecco.co.th/en/knowledge-center/detail/leadership/5-leadership-skills-in-crisis-management> สืบค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2567.
- Driscoll, M. (2018/October/2). Crisis Management on Residence The Ten Elements of Effectiveness. **Journal of the Australian and New Zealand Student Services Association**. 26(2): 121-128.
- Hazaa,H. (2020). Factors Influencing Crisis Management: A systematic review and synthesis for future research. **Journal of Cogent Business & Management**. 8(1): 152-154.
- Sholihah et al., (2020). Development of Interactive Multimedia Learning Courseware to Strengthen Students' Character. **European Journal of Educational Research**. 9(3): 1267-1279.

